

4

СТОР.

О спорт!

Ти – університет!

5

СТОР.

Через терни до зірок:

історія любові до мови

7

СТОР.

Відпочивати

по-гуртожитськи

Час вступати. **В УжНУ!**

Студентові з викладачем завжди є про що поговорити. Навіть якщо вони з різних підрозділів. Дискусія студентки 2 курсу факультету суспільних наук Юлії Вовк, яка опанує психологію, та доцентки кафедри журналістики Олесі Барчан на вічні теми

Уже 1 липня розпочався важливий етап вступної кампанії: відкрито реєстрацію особистих електронних кабінетів вступників, котрі планують здобути вищу освіту. Саме через ці кабінети слід подавати документи й реєструвати заяви на вступ. Документ про попередню освіту завантажте до моменту формування першої заяви на відповідній основі. Якщо маєте декілька документів про освіту, що є в Реєстрі документів про освіту, їх можна використати для подання заяв на різних умовах вступу. Особисті електронні кабінети працюватимуть до 20 жовтня.

Усі заяви, а також реєстрація на вступні випробування – співбесіди, творчі конкурси, фахові іспити та фахові заліки – необхідно подавати винятково через електронні кабінети. Для цього зареєструйте особистий кабінет на сайті ЄДЕБО. Під час реєстрації абітурієнт указує адресу електронної пошти, яка буде логіном для входу, пароль, серію та номер документа про раніше здобуту освіту,

а також номер, PIN-код і рік отримання сертифіката НМТ чи екзаменаційного листка ЄВІ, ЄФВВ або ЄВВ. Якщо таких сертифікатів декілька, зазначається один із тих, що дозволені до використання на обраній основі вступу, згідно з Правилами прийому. Також потрібно внести дані документа, що посвідчує особу, або реєстраційного номера облікової картки платника податків. За наявності підстав для спеціальних умов участі у вступній кампанії слід додати відповідні документи. Якщо вони не доступні в державних реєстрах, абітурієнт має звернутися до одного із закладів вищої освіти до моменту подання першої заяви особисто або електронною поштою (якщо заклад може дистанційно перевірити документи). Після цього в ЄДЕБО буде створено картку фізичної особи із завантаженими сканованими копіями документів.

Із 1 липня до 31 серпня в Ужгородському національному університеті працює консультаційний центр при-

ймальної комісії (вул. Університетська, 14, аудиторія 226, другий поверх). Там вступники можуть самостійно створити електронний кабінет у випадках, коли виявлено розбіжності в особистих даних у системі ЄДЕБО, у документах про освіту або в даних сертифікатів НМТ, ЄФВВ, ЄВІ, ЄВВ. Також це можливо, якщо документ про освіту не внесений до ЄДЕБО чи був виданий до впровадження фотополімерних технологій виготовлення.

Для здобуття ступеня бакалавра або магістра медичного, фармацевтичного чи ветеринарного спрямування на основі повної загальної середньої освіти або освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра реєстрація заяв на участь у творчих конкурсах та співбесідах триває з 3 до 10 липня для вступу на бюджет та до 25 липня – на контракт. Проведення творчих конкурсів і співбесід відбуватиметься з 8 до 19 липня для всіх джерел фінансування, а для вступу на контракт – до 1 серпня.

Реєстрація основних заяв для цієї категорії вступників розпочинається 19 липня й завершиться о 18:00 1 серпня.

Для здобуття ступеня магістра на основі бакалавра, спеціаліста або магістра реєстрація заяв на участь у співбесідах замість ЄВІ, фаховому іспиті, фаховому іспиті замість ЄФВВ або фаховому заліку триватиме з 1 липня до 18:00 дня, що передуватиме останньому дню проведення відповідного вступного випробування. Вступні випробування в цій категорії триватимуть із 28 липня до 7 серпня. Подання основних заяв для вступу в магістратуру здійснюється з 8 до 25 серпня, кінцевий термін – 18:00 25 серпня.

Докладніша інформація від Приймальної комісії УжНУ – на офіційному сайті Ужгородського національного університету.

Ксенія Бонюк,

студентка відділення журналістики.

Фото Володимира Тарасюка

Про роботу Наукової бібліотеки та міжнародну діяльність УжНУ

У червні відбулися два засідання вченої ради УжНУ. Перше розпочалося з урочистостей: чимало вчених отримали грамоти від Міністерства освіти і науки України, Закарпатської обласної та Ужгородської міської рад, Ужгородського національного університету. Також колектив альма-матер одержав спеціальну нагороду рівня «Educational Silver Partner» за співпрацю з ІТ-компанією «SoftServe». Традиційно було вручено дипломи про присвоєння вчених звань.

Відтак доповідь «Про роботу Наукової бібліотеки в 2024 році» виголосила директорка Марія Медведь: «Життя Наукової бібліотеки, як і функціонування будь-якого структурного підрозділу університету, спрямоване на єдину мету – бути корисним, бути помічником свого вишу. Тому книгозбірня без остраху береться за все нове; утім, не відкидає й традиційних напрацювань». За словами очільниці, ще минулого десятиріччя доступ до навчання та наукових праць залежав від графіка роботи й різноманіття друкованих видань. Сьогодні ж замість паперових формулярів – комп'ютери й ноутбуки. Традиційний механізм запису – теж у минулому, як і згадки про черги на отримання книжок.

«Кожного вересня на основі електронних копій наказів про зарахування студентів бібліотека самостійно створює понад дві тисячі електронних

кабінетів першокурсників з функцією електронного підпису користувача. Станом на сьогодні користувачами є близько шістнадцяти тисяч студентів і три тисячі науковців та співробітників університету», – додала Марія Миколаївна. Також у доповіді йшлося про репозитарій «DSpace.UzhNU» (посідає друге місце серед репозитаріїв України, 41-е – серед 4 494 інституційних репозитаріїв світу й 51-е місце серед 4 640 репозитаріїв світу), проекти «Вебпортфоліо науковців УжНУ» і «Бібліометрика науки УжНУ» та іншу роботу підрозділу.

Далі розглянули атестаційні та конкурсні справи. Учене звання професорки присвоїли Мирославі Беловій (кафедра конституційного права та порівняльного правознавства); доцента – Антоніні Кедик (госпітальної терапії), Олександрі Левчуку й Василю Пецку (інформаційних управлінських систем та технологій), Федору Павуку (онкології), Роману Сараю (конституційного права та порівняльного правознавства), Галині Шкурко (української мови). Посаду завідувача кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти обійняв Ярослав Філак; професора кафедри кримінально-правової політики – Ярослав Ліховіцький, української мови – Віталія Папіш, фізичної географії та раціонального природокористування – Степан Поп.

Насамкінець розглянули пи-

тання про визнання документів про присудження наукового ступеня громадянина Республіки Польща М.Гочевського; затвердження освітньо-наукових програм та відповідних навчальних планів; рекомендацію до друку та опублікування окремих видань; оновленого складу редакційної колегії збірника наукових праць «Геополітика України: історія і сучасність»; нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів, докторантів, слухачів, інтернів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника; розмірів оплати за навчання на 2025/2026 н. р. для студентів та аспірантів 2025 року вступу; запровадження дистанційної форми здобуття вищої освіти тощо.

Друге засідання, яке завершилося позавчора, також розпочалося з приемного: Володимир Іванович привітав із днями народження, вручив грамоти працівникам УжНУ та активним студентам, передав дипломи про присвоєння вчених звань.

Далі проректорка з науково-педагогічної роботи, професорка Мирослава Лендель представила доповідь «Про міжнародну діяльність ДВНЗ «Ужгородський національний університет»: «Напевно, найвагоміший внесок у розвиток нашої дипломатії (а університет – завжди джерело публічної дипломатії) робить ректор Володимир Смоланка, котрий залучає дуже бага-

то нових контактів, які стають основою для подальших зв'язків, проектів, мобільностей. Я вдячна колегам-проректорам, котрі відповідно до своїх сфер наукової діяльності теж долучаються до цієї роботи. Загалом деканати, факультети, кафедри, інші структурні підрозділи – усі якимось чином задіяні в міжнародній діяльності, тому що вона комплексна: охоплює і освіту, і науку, і соціальну сферу, і умови проживання студентів; виходить на такий важливий показник роботи університету, як міжнародні рейтинги».

Крім того, Мирослава Олександрівна розповіла про співпрацю УжНУ із закордонними партнерами (близько 150 із 37 країн світу), інтеграцію альма-матер в європейський рядження здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників (674 накази в 2024 році), академічну мобільність за програмою «Erasmus+» (131 торік, студентів – 88), програму подвійних дипломів, реалізацію проектів, міжнародні рейтинги тощо.

Відтак перейшли до атестаційних і конкурсних справ. За результатами голосування, учене звання доцента отримали Михайло Василенець (кафедра хірургічних дисциплін), Світлана Опаленик (внутрішніх хвороб), Оксана Талабірчук (угорської філології). Посаду завідувача кафедри акушерства

та гінекології обійняв Іван Хаща; біохімії та фармакології – Лариса Ростока; госпітальної терапії – Олександр Куцин; екології та охорони навколишнього середовища – Сергій Сухарев; педіатрії з дитячими інфекційними хворобами – Адриан Томей; пропедевтики внутрішніх хвороб – Єлизавета Сірчак; української мови – Наталія Венжинович; хірургічних хвороб – Ярослав Попович; професора кафедри акушерства та гінекології – Василь Маляр.

Також розглянули питання про встановлення лімітів стипендіатів для призначення академічних стипендій на липень-серпень 2025 року та І семестр 2025/2026 н. р., затвердження кандидатур на призначення іменних стипендій студентам університету за результатами літньої сесії на І семестр 2025/2026 н. р., затвердження освітніх програм та навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти, затвердження та уточнення тем дисертаційних досліджень, зміну наукових керівників, надання дозволу на наукове керівництво, рекомендацію до друку та опублікування окремих видань, затвердження оновленого складу редакційної колегії збірника наукових праць «Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Хімія»...

Софія Скиба,
«Погляд».

Із робочим візитом – до сусідів

Декан факультету міжнародних економічних відносин, професор Микола Палінчак із робочим візитом побував в університеті ім. Александра Дубчека в Тренчині та долучився до святкування дня міста Поважська Бистриця.

За дорученням ректора УжНУ, професора Володимира Смоланки очільник ФМЕВ урочисто передав міському голові Поважської Бистриці, завідувачу кафедри політології згаданого вишу, професорові, почесному докторові нашого закладу Каролу Янасу подяку за активну участь у зміцненні матеріально-технічної бази факультету.

У межах візиту наш представник зустрівся й із професоркою Людмилою Ліпковою. Обговорили можливості покращення співпраці, а також домовилися про спільну участь у програмі «Еразмус».

«Факультет міжнародних економічних відносин має добрі зв'язки з Поважською Бистрицею й Тренчином. Ми вдячні К.Янасу за допомогу в обладнанні кабінету міст-побратимів і кафедри міжнародних економічних відносин. Співпрацюватимемо далі, облаштовуватимемо ще одне приміщення. Напевно, це буде кабінет українсько-американської дружби. Нам є що показати, у нас добре співробітництво», – розповів Микола Михайлович.

Софія Скиба,
«Погляд».

Коли слово – сила: захист бакалаврських

Чотири роки – сотні пар, десятки проектів, вечори з кавою над заліками, практики в редакціях, сесії, які здавалися вічністю, і, урешті, – курсові, тести, диплом. Роки, коли юнаки й дівчата перетворюються з абітурієнтів на фахівців. Фінальною крапкою такої подорожі стає захист бакалаврських робіт – із хвилюваннями, урочистий, по-справжньому визначальний.

На відділенні журналістики Ужгородського національного університету майбутні медійники, рекламисти й парники представили перші великі дослідницькі й творчі проекти. Глибокі, актуальні, соціально чутливі роботи засвідчили не лише професійний рівень, а й особисту відповідальність за кожне слово.

Очолила екзаменаційні комісії Зоряна Галаджун, доцентка, завідувачка кафедри журналістики та засобів масової комунікації Національного університету «Львівська політехніка». До складу ЕК також увійшли декан філологічного факультету, професор Юрій Бідзіля, доценти кафедри журналістики: завідувач Євген Соломін, Олеся, Барчан, Ганна Гецько, Володимир Тарасюк.

Людмила Паканія досліддила феномен медіаосвіти та медіаграмотності як невіддільних складових сучасної журналістики, обравши для аналізу онлайн-видання «Mukachevo.net». У проекті Христини Сібулатової йшлося про мультимедійне втілення ресурсу, присвяченого військовим, котрі навчалися в УжНУ. Валерія

Рубаняк розробила концепцію змістового наповнення цього сайту. Результат спільної праці – повноцінний медіаресурс із 10 сторителінгами про героїв і героїнь. На захисті була присутня й одна з учасниць проекту – Наталія Білей, випускниця відділення журналістики.

Ініціативу з глибоким соціальним змістом підготували Р.Гасанова та А.Сарвадій. Рушана зосередилася на підготовці серії інтерв'ю з постраждалими від війни, Авеліна – на розробці концепції онлайн-видання, у якому запропоновано історії вимушено переміщених українців, зокрема й представників нацменшин.

Андріана Катона проаналізувала особливості структури контенту молодіжного періодичного видання філологічного факультету, а Тетяна Стільник – загальну концепцію. Їхній спільний результат – повноцінний календар-журнал, створений із матеріалів про викладачів та студентів.

Марія Ключак присвятила свій творчий проект темі внутрішньо переміщених осіб – «Долі, скалічені кремлем – або Люди з міткою ВПО».

Не менш емоційною стала презентація Євгенії Шмільяк: «Створення мініфільму «4.5.0 люди, які наближають перемогу «Щастя в долонях Закарпаття» – проект, що розповідає історії справжніх героїв нашого часу.

До аналітики вдався Максим Пушкар, досліджуючи популяризацію книжки в українськомовних онлайн-медіа під

час повномасштабної війни.

Євгенія Чонка проаналізувала жанрові особливості спортивних новин у воєнний час на прикладі сайтів «24tv.ua» і «tsn.ua».

У роботі Ренати Яцко – дослідження того, як польські медіа репрезентують українських біженців. Проаналізувала видання «Onet», «Rzeczpospolita», «Wyborcza», «Novapolska».

Випускники ж спеціальності «Реклама і зв'язки з громадськістю» довели, що комунікація – не лише технологія, а й глибокий зв'язок зі змінами в суспільстві.

Даніела Логойда присвятила роботу візуалізації як інструментові маркетингової стратегії онлайн-видань, дослідивши кейси журналів «Вісник» та «THE UKRAINIANS».

Валерія Малента заглибилась у соціальні трансформації

комерційної реклами в умовах війни, показавши, як реклама може підтримувати цінності та національний дух.

Софія Дорчинець проаналізувала комунікаційні стратегії обласних військових адміністрацій – зокрема, діяльність пресслужб Донецької та Закарпатської ОВА.

Вікторія Росоха представила дослідження про контрверсійну рекламу як інструмент впливу на масову свідомість – з акцентом на психологічні й етичні виміри.

Захист минув, але це – початок нового шляху. За дипломом – досвід, історія, натхнення – усе, що формує власний стиль у професії.

Євгенія Павлице,
студентка відділення журналістики.

Декана юридичного факультету, професора Ярослава Лазура обрано членом-кореспондентом Національної академії правових наук України. Вітаємо та бажаємо успіхів у роботі на новообраній посаді!

Конституційний шлях України:

Від Орлика до Незалежності

Історія української державності – довгий і складний шлях до свободи та самоврядування. Важливим етапом цього шляху стала Конституція Пилипа Орлика 1710 року. Її вважають однією з перших писаних конституцій у світі, що заклала основи для майбутнього конституційного розвитку України, засвідчила прагнення громадян жити в державі, яка базується на засадах справедливості та демократії.

П.Орлик, обраний гетьманом у вигнанні після смерті Івана Мазепи, запропонував документ,

що обмежував владу гетьмана, передбачав створення Генеральної ради – органу, який мав представляти інтереси козацтва. Ішлося про незалежність України від московії, захист православної віри, поділ влади та права населення. Хоч цей документ не був реалізований сповна, він став важливим символом українського прагнення до самоврядування.

Далі українці неодноразово намагалися реалізувати ідеї свободи й права. У XIX столітті, попри відсутність власної держави, такі постаті, як, до прикладу,

Тарас Шевченко, порушували у творах питання національного визволення. У XX ст., після розпаду російської імперії, знову з'явилася можливість утвердження незалежної держави. У 1918 році було прийнято Конституцію Української Народної Республіки, яка проголошувала республіканську форму правління та гарантії прав людини. Але через зміну влади цей документ не встиг набути сили.

У радянський період існували формальні конституції УРСР, але реальна влада належала

комуністичній партії. Лише після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. з'явилася можливість створити повноцінну Конституцію, яка відповідала б потребам вільної та демократичної держави.

28 червня 1996 року Верховна Рада України ухвалила Конституцію, закріпивши основні принципи: поділ влади, гарантії прав, свобод людини, незалежність і територіальну цілісність. Це стало важливим кроком у розвитку держави, який показав готовність українського народу жити

за власними законами, а не під впливом чужої волі.

Таким чином, шлях від Конституції Пилипа Орлика до Конституції 1996 року – шлях боротьби, надії та поступового наближення до справжньої незалежності. І хоч ця боротьба триває й сьогодні, особливо в умовах війни, головне – те, що українці мають фундамент у вигляді власної Конституції, яка є основою нашої свободи та державності.

Аліна Глуханіч,
студентка
відділення журналістики.

Виш – на науковій карті Європи

Участь у святкуванні 200-річчя Угорської академії наук у Будапешті

В Угорській академії наук (Будапешт) презентували Українсько-угорський навчально-науковий інститут Ужгородського національного університету в межах урочистих заходів до 200-річчя заснування Угорської академії наук. Подія стала важливою частиною серії виступів угорських наукових закладів Закарпаття, що репрезентують наукову й культурну спадщину регіону.

Розпочав захід Олександр Шпеник, директор Українсько-угорського навчально-наукового інституту УжНУ та заступник

голови Закарпатської угорської академічної ради. У фокусі програми були новітні публікації, освітні ініціативи, історичні огляди та круглі столи з участю знаних науковців і митців. Особливе зацікавлення викликала літературна дискусія «Мир і війна», де через соціографічні есе розглядали різні теми, зокрема, досвіду війни. Модераторкою виступила Юлія Горват, керівниця соціографічного відділу Спілки угорських письменників. Серед учасників були Христина Зикань, мовознавиця, завідувачка кафедри угорської

філології УУННІ УжНУ, та інші закарпатські представники.

У межах дискусії про майбутнє угорськомовної освіти на Закарпатті згадали про нещодавно видані шкільні підручники, а також окреслили перспективи подальшого розвитку навчання угорською мовою. Доповідачами виступили науковці згаданого інституту нашого закладу, зокрема Христина Зикань, Дьордь Дюпка, Шандор Молнар. Про 35-річну діяльність Центру гунгарології УжНУ розповіла директорка Елеонора Берта.

Серед помітних подій дня –

презентація книжки «Регіон національних меншин» із серії «Collegium Fenno-Ugricum» у межах програми «Бурштиновий шлях – Центральна Європа». Про проект інформував професор Януш Пушкаї. Учасники обговорили не лише зміст написаного, а й виклики та здобутки міжкультурної співпраці.

Завершенням програми став круглий стіл «Угорськомовний дім Закарпаття», що об'єднав редакторів і авторів нового видання, присвяченого мовному обличчю нашого краю, історії місцевої літератури, мистецтва

й фольклору. Христина Зикань, Дьордь Дюпка та Шандор Ковач обговорили значення мовної ідентичності в багатонаціональному середовищі.

Загалом презентація УУННІ УжНУ стала вагомим внеском у відзначення ювілею Угорської академії наук і яскраво засвідчила високий науковий потенціал закарпатських угорців, міжкультурну згуртованість і глибину відповідальності перед спадщиною регіону.

Ксенія Бонюк,
студентка
відділення журналістики.

«Правосуддя» насильства

Це видання вийшло зовсім нещодавно. Посилання в інтернеті та перші повідомлення з'явилися у кінці листопада 2024 р., супроводжувалися фото титульної сторінки книжки, на якій зображено жандармів фінансової поліції Мукачева. Вони перевозили одяг і майно з єврейських помешкань міста до синагоги в квітні-травні 1944 року. Оригінал світлини зберігається в Угорському національному архіві округу Чоград-Чанад, у відділі документів прокуратури міста Сегед. Саме це посилання на джерело вказує на кропітку працю автора публікації в пошуках документів. Світлина водночас насторожує читача. Ніби фото щасливих людей, але за показною байдужістю ховається глибока трагедія єврейської громади Закарпаття.

У вступній частині автор зазначає, що останні роки за кордоном, особливо в Угорщині, з'явилися публікації, у яких докладно йшлося про Голокост євреїв на місцевому рівні. Зокрема, про події в гетто міст Кошиці, Дюла (округ Бекеш), Сомбатгей (округ Ваш), Ніредьгаза (округ Соболч-Сатмар) та інших, де були створені відповідні зони для проживання євреїв та їх подальшої ліквідації. Отож підготовка й видання книжки «Голокост на Закарпатті. Розграбування євреїв і доля їхнього майна в 1944 році» є унікальним дослідженням на основі докладного й повного використання документів із національних та місцевих архівів. Насамперед із Державного архіву Закарпатської області в Берегові. Матеріали цієї установи стосовно майна та його розподілу після вивезення євреїв із території краю не досліджували ні українські, ні, зокрема, закарпатські дослідники. Використано також різноманітні архіви Угорщини, до складу якої Закарпаття входило в 1944 році.

Ретельно здійснено покроковий розгляд подій геттеоризації в чотирьох округах. Ідеться про Уж, Берег, Угочу, Мараморш у Північно-Східному оперативному районі (таку офіційну назву мало Закарпаття після окупації). Розподіл майна євреїв розглянуто на основі документів Угорської військової та цивільної крайової й місцевої адміністрацій; особливо

після того, як у березні 1944 року Німеччина ввела війська в Угорщину й змусила призначити новий уряд на чолі з прем'єр-міністром Стояї. Прискорювали виконання розпоряджень окупаційні сили, які супроводжувала зондеркоманда під керівництвом Адольфа Ейхмана, уповноваженого розпочати й здійснити «вирішення єврейського питання» насамперед у Північно-Східному оперативному районі, що мав бути першим окупованим Червоною армією.

Книжка складається з кількох розділів. У першому автор, як сам зауважує, дослідив сімдесят два фонди з Державного архіву Закарпатської області в Берегові, із яких п'ятдесят вісім сформовані з документів, пов'язаних зі знищенням закарпатських євреїв. Розповідається, як було створено механізм «правосуддя знищення», правосуддя тоталітарної системи. Підготовка й публікація законів, розпоряджень, постанов, які мали бути виконані незалежно від понять людської моралі та гідності. Рішення приймали під дулами автоматів зондеркоманди. Виконували швидко, без тяганини. Але основа позбавлення життя євреїв – «вирішення єврейського питання» та конфіскація приватного майна, пов'язаного з торгівлею, виробництвом, земельними ресурсами, банківськими, цінними накопиченнями, житлом. Д.Костю подає відповідні по-

кликання на архівні джерела та наводить свої коментарі.

У розділі «Збір і депортація» зазначено, як у реалізації неправомірних заходів відігравали роль засоби масової інформації, що ставали рупором проведення злочинних діянь. Задіяно газети, радіо, а також листівки, оголошення. Місцева преса публікувала винятково лише негативну інформацію про «діяння» євреїв, нагнітаючи ситуацію з номера в номер. Сенсаційні аргументи сприяли повній ізоляції національної спільноти. «Аби позбавити навіть на елементарні іскри співчуття до безправних людей, необхідно було викоренити відповідні думки в більшості суспільства. Для цього до тих, хто співчуває «жадібним до грошей особам», вживатимуть відповідних заходів, і такі жителі будуть знищені, – ішлося в медіа з дня в день. Тому, мабуть, праведники миру могли з'явитися лише в гірських районах і місцях, де ця пропаганда не була такою дієюю.

Урядова щоденна газета «Kárpáti Híradó» опублікувала й першу постанову міського голови 16 квітня 1944 р., у якій зазначалося: «Єврейське населення виселяється з місць з адміністративних і правоохоронних причин». «Правосуддя» тоталітаризму запрацювало з повною силою.

Першим гетто в Ужгороді, куди висилали євреїв, була лісопильня Глюка, розташована неподалік залізниці. Збір у гет-

то здійснювала місцева жандармерія з участю німецьких військових, які прибули до міста. Технічні та методичні «пропозиції» для неї підготував гауптштурмфюрер СС Теодор Даннекер (був німецьким радником із єврейських питань і жив із 29 квітня 1944 р. в будинку-віллі єврейського оптовика Емануеля Естеррайхера на вулиці Мукачевської). Далі створюють гетто на цегляному заводі та на складах уздовж залізничної станції.

Отже, Ужгород, Мукачево та інші міста Закарпаття й стали першими територіями, де сформувалося «правосуддя» насильства над мирними жителями, що призвело до повного знищення єврейського населення краю порівняно з іншими регіонами Угорщини.

Читати текст легко, незважаючи на посилання та величезний фактичний архівний матеріал. Книжка викликає бурю негативних емоцій щодо злочинів нацистів і їхніх місцевих прибічників у створенні атмосфери й реальних кроків тоталітарної системи насильства. Поки видання з'явилось лише угорською мовою. Сподіваємося й на переклад українською, який сприятиме формуванню світогляду, що дозволить не допустити повторення подібних злочинів над мирним населенням, незалежно від етнічного походження.

Євгенія Навроцька.
Фото Євгенії Павличке

О спорте! Ти – университет!

Університетське життя завжди приваблювало багатогранністю. Одна з площин, яка манила й продовжує манити практично всі покоління студентів, – спортивна. Притому настільки, що вслід за П'єром де Кубертеном, ініціатором відродження давньогрецьких олімпійських змагань під назвою «Олімпійські ігри сучасності», автором знаменитої «Оди спорту», у якій остання, дев'ята, глава має назву «О спорте! Ти – мир», можемо перефразувати: «О спорте! Ти – університет!» Принаймні на рівні Ужгородського національного це працює сповна.

Каркасом спортивного життя нашого навчального закладу виступають три кити. Один із них – Спортивно-оздоровчий комплекс УжНУ. Охоплює всі спортивні споруди (а їх чимало!), які є на балансі альма-матер. Ідеться, зокрема, про майданчики, стадіон, спортивні зали та басейн. До того ж базою користуються не лише представники університетської родини, а у вільний від занять час – і фізичні особи, клуби та організації, хто уклав відповідні договори. В умовах воєнного стану за співпраці з обласною та міською владами, владою, зокрема, прифронтових областей, брати участь у змаганнях та інших заходах можуть і жителі різних регіонів України. Загалом до послуг любителів (і професіоналів!) спорту – заняття волейболом, мініфутболом, баскетболом, великим і малим тенісом, бадмінтоном, спортивною та повітряною гімнастикою, танцювальним спортом, численними східними единоборствами, плаванням, водним поло...

Завдяки реконструкції приміщень, виконаним ремонтним роботам СОК УжНУ працює максимально потужно. Тому в його стінах проводять змагання різного рівня – університетські, обласні, міжобласні, всеукраїнські, міжнародні. А згаданий басейн завдяки сучасній системі подвійної фільтрації та використанню відновлюваної енергії працює цілорічно й із найменшими витратами.

Ще одним китом університетського спорту є, без сумніву, факультет здоров'я та фізичного виховання. Не тільки готує спортивних фахівців, а й забезпечує (зокрема суддівством) проведення традиційної університетської спартакиади серед студентів із 10 видів спорту (цьогоріч відбулася 72-а!), яка разово охоплює до 500 юнаків і дівчат, обласних змагань (причому, із волейболу, пляжного волейболу, баскетболу 3x3), флешмобів, факультетських та інших спортивних заходів. Крім того, функціонує 16 груп спортивного вдосконалення з 12 видів спорту, у яких займається близько 300 студентів за відповідними вподобаннями.

Значною мірою саме завдяки зусиллям згаданого фа-

Головний тренер збірної України з фристайлу, кращий тренер України 2021 й 2022 рр. Енвер Аблаєв – гість рідного факультету

Надія Гапатин на сноубордистській трасі

культету у взаємодії з клубами, федераціями, товариствами помітними є успіхи в спорті. Лише останнім часом збірна команда університету триумфувала в багатьох видах. Так, на універсіаді України ужнівці стали третіми у водному поло й першими в жіночому гандболі (2021 рік), другими у водному поло й третіми в чоловічому гандболі (2023), срібними призерами у водному поло й жіночому гандболі (2024). Займали два треті місця в художній гімнастиці, 4 місце в регбі-7. Студентки Андріана Науменко, а також майстрині спорту міжнародного класу Каріна Соскида і Євгенія Когуч є членкинями збірної України з гандболу. Або ж на факультеті навчається 12 гравців ФК «Металіст», атакуючий півзахисник ФК «Полісся» (Житомир) Ярослав Караман, Геннадій Синчук, котрий узагалі грає за італійську «Болонью». Чи згадаймо вихованців старшого викладача кафедри фізичного виховання, заслуженого працівника фізичної культури і спорту України, відомого тренера з пауерліфтингу Андрія

Федорішка. Наталія Мага, студентка 1 курсу магістратури факультету здоров'я та фізичного виховання, є майстеркою спорту України міжнародного класу з названого виду спорту, чемпіонкою Європи U-23 (2024 рік), четвертою на чемпіонаті світу U-23 в сумі триборства й володаркою «бронзи» у жимі лежачи (2024), чемпіонкою України серед жінок (2023), дворазовою срібною призеркою чемпіонатів України серед жінок, триразовою чемпіонкою України серед юніорок (U-23), абсолютною чемпіонкою України з-поміж юніорок, володаркою Кубка України серед жінок (2023), дворазовою чемпіонкою України серед студенток ЗВО, абсолютною чемпіонкою України серед студенток ЗВО (2024), багаторазовою рекордсменкою України з-поміж жінок і юніорок. А студентка 6 курсу медичного факультету Богдана Семенова – кандидатка в майстри спорту України, срібна призерка Кубка України серед жінок (2023), чемпіонка України серед юніорок (U-23, 2024), дворазова чемпіонка України з-поміж студен-

Керівник СОК УжНУ Андрій Курта: «Запрошуємо до занять спортом в УжНУ!»

Волейболістки УжНУ в дії

ток ЗВО, абсолютна чемпіонка України серед студенток ЗВО (2025). Своєю чергою, другокурсник факультету здоров'я та фізичного виховання Артем Сіромолот – кандидат у майстри спорту України, чемпіон України серед юнаків (U-18, 2024), срібний призер чемпіонату України серед студентів ЗВО (2025). І це лише частина гучних успіхів за останній час.

Що вже говорити про випускників і випускниць! До прикладу, Ольга Передерій уходить до тренерського штабу жіночої збірної України з гандболу. А заслужений тренер України з акробатичного фристайлу, головний тренер збірної України з фристайлу Енвер Аблаєв нещодавно відвідав рідний факультет.

І звичайно, третій кит – спортивна робота в підрозділах. Студентів усіх факультетів залучають до численних заходів: Кубка декана з мініфутболу, різноманітних першостей, турнірів, матчевих зустрічей викладачів і студентів тощо. Ось на відділенні журналістики в межах традиційного фес-

тивально «Інформаційна миска» проводять медійну олімпіаду з елементами спортивних змагань зі стрибків із місця, жіночого армреслінгу, так званого журналістського петанку тощо.

Важливою складовою університетського спортивного життя є можливість поєднувати навчання зі зборами та змаганнями. Притому не лише на профільному факультеті до цього ставляться з розумінням. Скажімо, магістрантка Надія Гапатин успішно опановує і юридичний фах, і здобуває перемоги на міжнародних трасах зі сноубордингу, змагається за олімпійську ліцензію. Також чимало працівників УжНУ входять до різних обласних спортивних об'єднань, що також дає можливість додатково залучати студентів до різних заходів, занять тими чи іншими видами спорту.

Отож, зупиняючи вибір на Ужгородському національному університеті, як бачимо, можна здобути значно більше ніж опанування тієї чи іншої спеціальності...

Володимир Тарасюк,

«Погляд».

Одним абзацом

■ **Візит.** Делегація УжНУ в складі проректорів, деканів юрфаку та ФМЄВ, викладачів ФСН відвідала Корваліс (штат Орегон, США); вивчала досвід дистанційної освіти в місцевому університеті, обговорила питання акаде-

мічного партнерства, підтримки ветеранів війни при поверненні до мирного життя тощо.

■ **Нагорода.** Декан факультету міжнародних економічних відносин, професор Микола Палінчак отримав почесну від-

знаку Закарпатської облради та ОВА «Сила Срібної Землі».

■ **Меморандум.** УжНУ та університет Орадї (Румунія) підписали меморандум про взаєморозуміння, що відкриває простір для спільних дослід-

ницьких проєктів, обміну викладачами та студентами, проведення наукових заходів.

■ **Рейтинг.** УжНУ на 4 місці серед українських ЗВО, розділяючи сходінку зі ще 10 вишами, у рейтингу «University Impact

Rankings 2025», який оцінює внесок університетів у досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

Євгенія Павлице,
Аліна Глуханьч,
студентки
відділення журналістики.

Через терни до зірок: історія любові до мови

Бути педагогом – значить не лише навчати, а й надихати, засвідчуючи любов до рідної мови кожним своїм словом, кожним жестом, кожним проведеним заняттям. Саме такою постає перед студентами Наталія Венжинович – доктор філологічних наук, професорка, завідувачка кафедри української мови. Історія цієї педагогині – шлях, вистелений любов'ю до фаху та вдячністю до вчителів. Пропоноване нижче інтерв'ю – не просто відповіді на запитання; це світогляд, у якому наука й людяність ідуть поруч. У словах Наталії Федорівни – сила пам'яті, тиха мудрість і щоденне натхнення. Напередодні ювілейного дня народження я мала нагоду поспілкуватися з викладачкою про шлях у науці, джерела натхнення, міць характеру та важливість любові до української мови.

– Коли Ви зрозуміли, що українська мова – не просто фах, а поклонання?

– Любов до рідної мови мені прищепила перша вчителька в Почаївській середній школі на Тернопільщині Ганна Ратинська, яка вклала в нас усю свою душу, своє серце, виховувала почуття патріотизму, навчила вимовляти й писати українською мовою перші найважливіші слова – мама й Батьківщина. Кожен урок нашої незабутньої педагогині – відкриття чогось нового, незвіданого. На її уроках ми поринали у світ чарівного українського слова, за допомогою якого пізнавали світ. А в старших класах багатство й милозвучність рідної мови вивчали за допомогою Віри Ковчинської та Ольги Прокопович. Саме на заняттях цих педагогів я зрозуміла, ким стану після закінчення середньої школи, не просто здобуду фах, а впевнено піду за покликанням. У цьому прагненні мене повністю підтримали мама й татко.

– Що було для Вас найскладнішим і найціннішим на шляху до здобуття ступеня доктора філологічних наук?

– Це непростий шлях. За роки було вкрито чимало зусиль: опрацювала наукову літературу, відбирала емпіричний матеріал, систематизувала його. Написала низку наукових статей, виступала на міжнародних та всеукраїнських конференціях. Підготувала ґрунтовну монографію, у якій представила результати своїх досліджень. Зберігаю й часом

із трепетом гортаю рукопис докторської монографії, на берегах якої олівцем робив помітки мій науковий наставник Василь Німчук, член-кореспондент НАНУ, доктор філологічних наук, професор, багаторічний директор Інституту української мови НАНУ. Василь Васильович спрямовував мене, допомагав перебороти сумніви, упевнено йти до захисту докторської дисертації. Підтримка й допомога визначного українського вченого – найцінніше на шляху до здобуття ступеня доктора філологічних наук.

– Що Вас надихає в роботі зі студентами навіть після десятиліть викладання?

– Коли переступаю поріг студентської аудиторії, бачу очі своїх здобувачів, бачу їх зацікавленість тим, що вони чують із моїх уст, то забуваю про все на світі й поринаю в діалог, спонукаю студентів мислити, сміливо висловлювати свою думку, робити узагальнення й висновки. Нинішня університетська молодь особлива: наші вихованці креативні, готові до експериментів, до критичного осмислення навчального матеріалу. І це надихає на постійну працю над собою.

– Пригадуєте якусь особливу пару, яка залишила слід у серці?

– На нашій кафедрі працювали відомі мовознавці, які були моїми викладачами, потім стали колегами, допомагали мені готуватися до перших лекційних та практичних занять: професори Йосип Дзен-

дзелівський, Василь Добош, Павло Чучка, Михайло Сюсько, Василь Лавер, доцент Кирило Галас, доцентка Тамара Розумик. У визначальні дні мого життя підтримала професорка Валентина Статеева, підтримує нині професор Іван Сабодош. Моя найщиріша вдячність за це. Пригадую справді особливу пару, що відбулася в день 60-річчя доцента кафедри української мови Бориса Галаса. Він мав лекцію на третьому курсі. Я тихо підказала студентам різних курсів, яких навчав Борис Кирилович, коли саме ювілей. І наші вихованці, котрі глибоко шанували відомого вченого, на початку лекції оригінально, креативно привітали його із 60-річчям. Кожна з представниць різних курсів сказала на його адресу щось своє, особливе. Потрібно було бачити обличчя ювіляра та всіх присутніх... Це момент істини. Так посяли зерно добра в юних душах наших вихованців. На жаль, Борис Кирилович через важку хворобу передчасно пішов у засвіти, залишилися тільки спогади та світлинки, зокрема й про згадане вітання, яке виявилось останнім прижиттєвим... Адаже ми, викладачі-гуманітарії, не тільки навчаємо; ми виховуємо наших студентів, які, здобувши омріяний фах, понесуть світло доброти, відданості, любові вже своїм майбутнім вихованцям.

– Якщо б могли дати одну пораду всім своїм студентам – якою вона була б?

– Я сказала б: «Дорогі студенти, завжди пам'ятайте свої витокі, свої корені, шануйте батьків і вчителів своїх, любіть Україну й мову її солов'їну».

– Що, на Вашу думку, приходить тільки з віком?

– Лише з віком приходить розуміння того, як потрібно цінувати час. Необхідно багато встигнути зробити. Бо час просто втікає з-під ніг: не встигнеш оглянутися, а вже настає осінь життя, непомітно підкрадається зима життя. А людина народжується для того, щоб залишити по собі добрі діла. Пам'ятаймо про це.

– Що Вас робить щасливою щодня незалежно від наукових ступенів?

– Удячна Богові, що дочекалася народження внука Матвійчика, який є моєю радістю, він зростає в любові та ласці. Спілкування з ним, із моїми дітьми до-

помагає приглушити біль непоправної втрати – недавнього відходу в іншій світі професора Михайла Михайловича Полюжина, мого чоловіка, котрий 32 роки був моїм усесвітом, моїм другом, моїм радником, мою таку віднайдену половинкою...

– Який подарунок на день народження Вас зворушив найбільше за всі ці роки?

– Для мене найкращий подарунок на день народження – увага. Пригадую, як прийшли мене привітати з ювілейним днем народження колишні студенти моєї академічної групи 2005 року випуску. Уже дорослі, зі своїми тоді ще зовсім маленькими дітьми, мої любі випускниці запросили мене в чудовий заклад, було багато прекрасних вітань, гарних квітів. Таке не забувається... Пишаюся, що в моїй першій академічній групі п'ятеро випускниць стали кандидатками філологічних наук (Руслана Коца, Вероніка Баньої, Оксана Негер, Ганна Гецько, Тетяна Лях). Радію успіхам своїх здобувачів, які під моїм керівництвом захистили кандидатські дисертації (Вероніка Баньої, Марія Медведь, Мирослава Світлик, Марія Яцьків, Рената Луканинець), а Ганна Сньозик нещодавно здобула ступінь доктора філософії в галузі філології. Вони зі мною в кафедральних справах повсякчасно, як і вихованки званого професора Івана Сабодоша – доцентки Олеся Харківська, Галина Шкурко, Ольга Мигoliniць, Оксана Негер. У кафедральній команді зі мною також колишні аспірантки професора Василя Добоша, а нині доцентки Ольга Пискач, Алла Галас, Галина Вовченко. У мій день народження завжди отримую від усіх колег-кафедралів неповторні привітання та побажання.

– Який у Вас був найкращий день народження?

– Думаю, що найкращий день народження в мене ще попереду. Адаже в кожного з нас у календарі є дата народжен-

ня. А яким буде цей день, залежить від того, якими є ми та які люди оточують нас.

– Озираючись назад, що б Ви порадили собі молодій, котра тільки починала свій шлях у науці?

– Порада незмінна: хочеш чогось досягти – багато працюй, сміливо йди вперед, незважаючи на причини й обставини, і успіх обов'язково прийде.

– Якби Ваше життя було книжкою, яку назву вона мала б сьогодні?

– Якби моє життя було книжкою, я назвала б її «Через терни до зірок», бо справді пройдено й пережито немало. І досягнуто немало. Дякую долі за те, що поруч завжди зі мною і в горі, і в радості родина, друзі, колеги з філологічного факультету, із кафедри української мови, кафедри прикладної лінгвістики УжНУ, ЗВО та наукових установ України, близького й далекого зарубіжжя.

Свєнєнєя Павлицє,

студентка

відділення журналістики.

P. S. Нещодавно Н.Венжинович переобрала на посаду завідувача кафедри. Тож до привітань ювіляриці, яка зустріла свій черговий день народження 30 червня, долучаються колеги з філологічного факультету, кафедри української мови, кафедри прикладної лінгвістики, студенти, редакція газети «Погляд». Бажаємо Наталії Федорівні життєвих гараздів та залишатися такою ж енергійною надалі!

УЖНУ – 80

Декан хімічного факультету Борис Єршов на святкуванні Дня хіміка. 1996 р.

Один із перших комп'ютерних класів на хімфаку. 2001 р. На фото: викладачі кафедри органічної хімії Михайло Онисько й Михайло Сливка.

Колектив хімічного факультету на врученні дипломів, 1996 р.

ФОТОФАКТ

Червень в УжНУ – час захисту дипломних робіт. Українське відділення філологічного факультету – не виняток. Захищаються студенти стаціонарного та заочного відділень. До отримання диплома під керівництвом голови ЕК Марини Паук, доцентки, кандидатки педагогічних наук ВСП «Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ» (дистанційно); професорки Наталії Венжинович, завідувачки кафедри української мови; професорки Валентини Барчан; доцентки Мар'яни Вотканич, доктора філософії в галузі філології (кафедра української літератури); секретаря комісії, доктора філософії в галузі філології Ганни Сньозик (кафедра української мови) залишається зроби́ти крок...

Макс Сір : мистецтво, що базується на чесності

Його ім'я добре знайоме тим, хто цінує креатив, свободу самовираження та нестандартний підхід до мистецтва. Макс Сір – митець, актор, режисер, а також той, хто став голосом нового покоління.

– Розкажіть, будь ласка, про себе: де народилися, зросли...

– Я народився в Чилі, у місті Вінья-дель-Мар. Займаюся образотворчим мистецтвом. Ще важливе місце в моєму житті посідає театр. Я був директором багатьох театральних компаній Молодіжного та Культурного офісу Вілья-Алемана, викладав теорію мистецтва й естетику. Я – актор, грав провідні ролі в театральних продакшенах у Нью-Йорку, створював вистави як режисер у Північній та Центральній Америці, а також в Україні. Як художник, здобував перемоги в національних конкурсах у Чилі, мав понад сорок виставок у різних країнах. Це якщо коротко. А з 2018 року знайшов свій другий дім – Україну.

– Як почалася Ваша історія тут?

– Я перебував у студії в Берліні й думав про переїзд до спокійнішого міста. Подобалася Прага, але там було забагато туристів. Хтось порадив вирушити до України. Вирішив спроби приїхати на тиждень – і цей тиждень затягнувся.

– Що Вам сподобалося під

час першої подорожі до України?

– Українці – дуже красиві люди. І не лише зовні, а й душею. Пригадую: мене запросили в гості. Не пам'ятаю: було Різдво чи день народження. І пригостили різними стравами, хоч я вже ледь міг їсти (усміхається – прим. авт.). Вразили щирість, відкритість, любов до традицій. Також мені імпонує цікавість українців до інших культур.

– Як відреагували на новину про початок повномасштабної війни в Україні?

– Перед початком війни родина наполягала, щоб я виїхав. Мій дідусь, котрому 105 років, дуже хвилювався. Тому я вигадав план: поїхав на три дні до Будапешта, зробив багато фото, щоб потім поступово надсилати їх і заспокоїти близьких. 24 лютого вночі я сів на останній літак до Будапешта. А вранці прокинувся від сотень повідомлень: почалася війна. Я поїхав в аеропорт, аби повернутись, але кордон був уже закритий. Відтоді багато часу провів за ним, створив серію картин про війну, 100 % із продажів передав через українські посольства на закупівлю медикаментів для

постраждалих. Я завжди готовий допомагати, зокрема через культурні ініціативи.

– Як зрозуміли: Ваш шлях – художнє мистецтво й театр?

– Насправді я робив усе можливе, аби не бути художником, але мистецтво завжди якимось чином знаходило мене. Знаходить і досі. Був етап у житті, коли я брав участь у національних конкурсах з образотворчого мистецтва в Чилі. А потім життя знову й знову наштовхувало мене на мистецький шлях. Так вийшло, що встановив рекорд відвідуваності та продажів в «Interamerican Bank Gallery» у Вашингтоні, були проекти в Коста-Ріці, далі – Європа, великий тур, до якого навіть входив Лувр. А згодом усе це продовжилося в Україні, де я мав студію до повномасштабного вторгнення й почувався дуже затишно, створюючи картини та інші культурні проекти.

– Ми читали, що Ви закінчили багато навчальних закладів. Розкажіть про цей досвід.

– Ось бачите, насправді я намагався займатися чимось іншим, крім мистецтва. Вивчав різні дисципліни. Цікаво! Водночас, на мою думку, під час навчання важливо шукати можливості для колаборації, будувати ком'юніті, про що, до речі, розповів нещодавно на воркшопі в ректораті УжНУ.

– Яким був Ваш перший університет?

– Акторський. То було доволі незвично, адже в Чилі важко вступити на акторські спеціальності – надзвичайно великий конкурс. До того ж у нас немає безкоштовної освіти. Навіть попри те, що я паралельно працював, на початку другого курсу в мене вже не

вистачало коштів на подальше навчання. Довелося залишити заклад і зайнятися іншими спеціальностями. Та попри це, відчував, що акторське мистецтво – моє. Життя довело: так і є. Я працював у Нью-Йорку, Коста-Ріці як театральний режисер, навчав акторів у Львові. Уперше до України приїхав саме завдяки театру: мене запросили на фестиваль «Кіт Гаватовича», щоб поставити «Гамлета» з українськими акторами. Це був виклик, зважаючи на те, що моя українська ще вважалася слабкою. Але саме тоді зрозумів: попри всі труднощі, мій шлях – правильний. І хоч я залишив перший університет, згодом отримав багато національних нагород в образотворчому мистецтві й керував театральними компаніями у Вальпараїсо.

– Чи знайоме Вам поняття професійного вигорання?

– Я завжди сповнений ідей. Мене надихають люди, ком'юніті, однодумці. Це справді круто – обмінюватися думками, енергією й таким чином запобігати вигоранню. Коли відчуваю, що воно наближається, отримую позитивний фідбек від своєї спільноти. А коли в когось із ком'юніті наближається творча криза – тоді вже я мотивую й заряджаю їх. Отож ця криза ніколи не приходить.

– Де знаходите натхнення для своїх робіт?

– Мене надихають не лише відомі світові митці, а й українські. Наприклад, маю серію картин з акторами, які грають у виставі «Лісова пісня». Також є серія робіт про українську поезію – з уривками з віршів Василя Симоненка, Тараса Шевченка, Івана Франка та багатьох інших. Натхнення мені також

дає спілкування з продуктивними людьми, молоддю, особливо студентами. Тому не дивуйтеся, якщо я колись скажу, що хотів би Вас намалювати.

– Як сьогодні розвиваються культура, мистецтво та театр у Чилі?

– Я вже понад 15 років не живу в Чилі, адже постійно маю проекти в різних країнах Європи. Нещодавно їздив додому на Різдво й зробив виставку, у якій були й картини з українськими мотивами. Вразила кількість людей, які прийшли, зокрема молодих митців і студентів. Також проводив заходи в університетах. Було приємно бачити інтерес до сучасного мистецтва, навіть крізь призму української культури – для Чилі це щось нове й цікаве.

– Під час спілкування з Нікітою Лісовцем та Михайлом Коштурою зі студії українського дубляжу «Матерія» що найбільше привернуло Вашу увагу в цьому проекті?

– Ми познайомились із хлопцями завдяки open call'у – відкритому наборові волонтерів на кінофестиваль. Це чудова можливість долучитися до міжнародного проекту, що охоплює 167 країн, і бути частиною організації червоної доріжки. Наш фестиваль відкритий до співпраці та волонтерства. Ми ще зовсім мало часу в Ужгороді, але я оптимістичний: обов'язково ще працюємо зі студією «Матерія».

Дякуємо, що приділили нам увагу! Будемо раді з Вами співпрацювати й надалі!

Р. С. Під час перебування в УжНУ М.Сір також відвідав редакцію газети «Погляд».

Олена Лазня, Крістіна Крицька, студентки відділення журналістики.

Коли журналістика стає пригодою: юні репортери в гостях

Коли журналістика перетворюється на пригоду, то стає по-справжньому цікаво. Вихованці гуртка «Юні журналісти» із Мукачєва з наставницею, заступленою журналісткою України Ядвігою Балогою знову завітали на кафедру журналістики нашого університету й поринули у вир медіаактивностей: від тренінгу до справжнього розслідування у форматі квесту. Гостей зустріли викладачі та студенти.

Розпочали з доброзичливої традиції – передбачення для гарного настрою. Після цього магістрант відділення журналістики Нікіта Лісовець розповів гостям про кафедру, навчання, показав деякі роботи здобувачів фаху.

«Я долучений до цього заходу вже третій рік. Радий бачити знайомі обличчя та відчувати, як зростає зацікавлення журналістикою. Цьогоріч ми провели квест за темою боротьби з фейками, аби діти відчули, як це працює в реальному медіа-

просторі. Дуже тішуся, що такі зустрічі організатори продовжують», – розповів Н.Лісовець.

Після тренінгу учні пройшли невеличкий тест на розпізнавання фейків. А далі – екскурсія та основна частина – квест, який через сюжетно-рольову гру ознайомив учасників з основами журналістики.

«Було цікаво: ми ходили по верхах, знімали відео. Мені надзвичайно сподобалося монтувати. Весело! Ми здружилися. Особливо запам'яталася бібліотека: завдання там були складні, ми довго не могли їх розгадати. Але загалом квест чудовий. Наступного року обов'язково приїду ще!» – заповнила Олена Костюк, учениця гуртка журналістики.

Враженнями поділилася й Ангеліна Гриценко: «Мені сподобалося в університеті, я тут уперше. Масштабно й гарно. Нам усе добре пояснили, заохотили до участі. Особливо цікавий квест. Дякую, що запросили!»

Андріана Сабов, яка вдруге

відвідала університет, зізнається: «Я дуже вдячна за цю можливість повернутися сюди, проїти новий квест. Було потужно, весело, цікаво. Знову прожила багато емоцій. Ще хочу подякувати за змістовну розповідь – не звичайну профорієнтаційну лекцію, а змогу одразу попрактикуватися. Це цінно!»

Тепло про день на кафедрі відгукнулася й Богдана Іванчо: «Я в цьому університеті втретє, і щоразу – нові емоції. Студенти та викладачі постійно вигадують щось нове: квести, тренінги, інтерактиви. Справді захоплюю!»

Після завершення заходу завідувач кафедри журналістики Євген Соломін вручив учасникам сертифікати за активну участь у тренінгу та квесті. Зустріч завершилася тепло: обмінялися враженнями, усмішками, обіцянками повернутися знову...

Євгенія Павлице,
студентка

відділення журналістики.
Фото Нікіти Лісовця

У студраді – нова в. о. голови

В УжНУ відбулася конференція, під час якої заслухано звіт про роботу студентської ради вишу та підбито підсумки навчального року. У зв'язку із завершенням строку повноважень, визначеного Положенням про студентське самоврядування, попереднього голови, шляхом відкритого голосування обрано нову виконавчу обов'язків голови названої організації. Очільницею стала чинна голова Студентської ради юридичного факультету Марія Пилипенко, студентка 1 курсу (ОС «Магістр», спеціальність 081 «Право»).

Магістерка поділилася баченням подальшої роботи студентської ради юридичного факультету як представниці спеціальності «Міжнародне право». У подальшому пощастило стати заступницею голови Центральної

виборчої комісії на виборах голови студради. Із цього моменту й бере початок моя участь у роботі студентського самоврядування на загальноуніверситетському рівні, адже після завершення виборів мене було обрано виконавчою обов'язків голови студради юрфаку та секретарем студради УжНУ».

Для Марії завжди був головним захист прав та інтересів студентів незалежно від того, хто очолював студраду вишу: «Саме ця позиція, гадаю, із часом привела мене до посади першої заступниці голови студради УжНУ, де нашій команді під керівництвом Віктора Пилипчука вдалося реалізувати чимало цікавих ініціатив», – розповіла студентка.

Новобрана в. о. голови наголосила на важливості командної роботи, пріоритеті захисту прав студентів і прагненні розвивати їхнє життя у виші без гучних обіцянок, але з акцентом на реальні дії там, де це справді потрібно.

Вітаємо Марію та бажаємо їй успіхів у подальшій діяльності в УжНУ.

Аліна Глуханіч,
студентка
відділення журналістики.

Відпочивати по-гуртожитськи...

Дивакувати сусіди, спільні душі і кухня, безсонні ночі, розмови до ранку, гора нових знайомств і фірмовий чай... Усе це – буденність студентів, котрі живуть у гуртожитку.

Узагалі що таке гуртожиток? Просто місце проживання? Ні! Це – коліска вайбових вечорів і посиденьок із численними обговореннями. Це – спільне приготування їжі після важкого дня в університеті. Це – переживання та допомога друзів перед тим складним іспитом завтра, підтримка в будь-який час доби. Але ж може бути ще щось, крім простої буденності? Якись івенти або активне дозвілля?

Ужгородський національний університет має 5 гуртожитків, із яких у чотирьох проживають саме студенти (у п'ятому – працівники закладу). У кожний із будівель є місця, де можна почитати в тиші: до прикладу, читальний зал, бібліотека...

У гуртожитку № 2 облаштовано простір для дітей, де панує атмосфера затишку й турботи. Але це не все. Тут студенти часто організують різноманітні зібрання, обговорення, обміни думками та ідеями. Ідеться про

місце, де формується і дружба, і справжнє студентське ком'юніті.

Гуртожиток № 4 – узагалі окрема історія. Тут діє простір «Youth Hub», що став справжнім центром активностей: тренінги, майстер-класи, ігрові вечори з настільними іграми збирають молодь, яка прагне розвитку й цікавого дозвілля. А якщо пройтися коридорами, можна побачити тенісні столи – чудовий варіант для відпочинку після навчання. Саме в цьому гуртожитку розташований і профком УжНУ, що активно підтримує студентські ініціативи. А ще є «Aura Academica» – атмосферне місце, де вечорами юнаки й дівчата дивляться фільми, проводять тренінги, обговорюють життєво важливі теми та просто відпочивають у колі однодумців.

Гуртожиток – не лише дах над головою, а простір, де можна зростати, де підтримка – не просто слово, а щоденна реальність, де кожен день – нова історія, яку ти створюєш разом з іншими. Долучайтесь й ви!

Аліна Глуханіч,
студентка
відділення журналістики.

Перша практика майбутніх кіберфахівців

У червні першокурсники спеціальності 125 «Кібербезпека та захист інформації» фізичного факультету УжНУ розпочали навчальну практику. Вона складається з теоретичного та практичного етапів. У перший тиждень студенти трудилися самостійно: опрацьовували рекомендовані теми з основ етичного хакінгу, вивчали інструменти для сканування й розвідки мереж і пошуку вразливостей, а також основи експлуатації в Metasploit Framework.

Другий тиждень передбачав очне проходження практичних завдань у комп'ютерному класі. Софія Захарія розповідає: «На вступній зустрічі нам пояснили структуру роботи. Також надали теми для вивчення та перелік деяких статей. Я готувалася, читала теорію. У другий тиждень практикувалися на кіберполігоні. Завдання полягало у виявленні вразливого сервера в мережі, зборі інформації про нього, визначенні характеру вразливості тощо. Кожен мав годину, щоб виконати індивідуальне завдання. За словами Валерії Рілець, після завершення роботи кожен готував звіт обсягом до 30 сторінок і заповнив щоденник практики. Бажаю здобувачам фаху успішного захисту практики й упевнених кроків у сфері кібербезпеки!»

Ксенія Бонюк,
студентка
відділення журналістики.

студентка
відділення журналістики.

Освітній маршрут географів

І аудиторна робота, і практична діяльність поступово занурюють студентів в основи професії, формують відповідні компетентності. Упродовж чотирьох років бакалаврату передбачено шість різних видів практики, що охоплюють різні напрями географічної підготовки.

Каміла Мучичка, четвертокурсниця, розповіла: «Комплексно-географічна навчальна практика відбувається на базі Карпатського біосферного заповідника. Визначаємо особливості природного середовища, працюємо на місцевості, а також

маємо сходження на Говерлу. Суспільно-краєзнавча зосереджена на соціально-економічному вивченні Закарпаття: ходимо на місцеві підприємства, у культурні осередки, ознайомлюємося з історією, демографічною ситуацією та господарством краю. Педагогічно-навчальна практика з географії (пропедевтична) занурює в основи шкільної географічної освіти. Ми спостерігаємо за уроками, беремо участь у підготовці навчальних матеріалів. Виробнича практика з позакласної й позашкільної роботи вчителя географії має на

меті засвоєння методики організації позаурочної діяльності: проводимо екскурсії, тематичні заходи, ігри, вікторини.

На педагогічній практиці в закладах загальної середньої освіти вже повністю виконуємо обов'язки вчителя: готуємо конспекти, ведемо уроки, оцінюємо учнів: доручають нам і педагогічну документацію. Завершальним етапом є виробнича (переддипломна) практика в закладах фахової передвищої освіти, яка дозволяє спробувати себе у викладанні в коледжах».

Каміла додала, що разом

із навчанням юнаки й дівчата активно беруть участь у факультетських заходах. Так, до прикладу, у межах Тижня географії, що тривав із 31 березня до 4 квітня, було організовано інтелектуальну гру з участю викладачів і здобувачів освіти, турнір із футболу на Кубок декана, тематичну гру «Геомафія», візний семінар із приготуванням традиційного «географу». Такі заходи сприяють формуванню командної атмосфери та підтримують інтерес до спеціальності.

Першокурсники долучаються до навчальної вилазки з під-

йомом на Говерлу, другокурсники досліджують рідний край, відвідуючи різні куточки Закарпаття, а студенти 3–4 курсів зосереджені на педагогічній діяльності в школах і коледжах.

Отож спеціальність «Географія» поєднує різні напрями підготовки, що дозволяє майбутнім фахівцям опанувати як природничо-наукові, так і педагогічні основи обраної професії, поступово вникаючи в професійне середовище.

Аліна Глуханіч,
студентка
відділення журналістики.

ВІТАННЯ

Сьогодні, 2 липня, ювілейна дата народження в Х.Зикань, завідувачки кафедри угорської філології, доцентки. Вітаємо Христину Ірмівну й бажаємо здоров'я, натхнення, щастя, успіхів!

Ідеї, що змінюють майбутнє

Перший науковий майстер-клас в УжНУ

В університетських стінах народжуються чудові ідеї, які можуть вплинути на майбутнє. У Центрі інформаційних технологій УжНУ відбувся перший майстер-клас із написання наукових проектів для молодих учених – і він зібрав тих, хто прагне змінювати науку ізсередини.

Захід, організований Науково-дослідною частиною альма-матер, став справжнім вибухом корисної інформації, практичних порад і мотивації. Упродовж кількох годин учасники дізнавалися про тонкощі написання проектних заявок до конкурсів МОН України, а також спілкувалися з тими, хто вже пройшов цей шлях – від ідеї до реального фінансування.

Модераторка Катерина Скубеніч – очільниця Науково-дослідної частини УжНУ, кандидатка фізико-математичних наук, каже: мета заходу – створення дослідницьких груп молодих учених, які зможуть запропонувати інноваційні рішення для актуальних проблем науки, навчити основ підготовки проектів до щорічного конкурсу Міністерства освіти і науки України.

«Сьогодні нам удалося організувати подію, на якій досвідчені молоді вчені поділилися практичним досвідом написання проектів, адже дехто виконує два-три водночас. Крім того, вони є експертами в секціях МОН, тому змогли розповісти, на що звертають увагу при оцінюванні заявок. Це дуже важливо, адже наука – одна з основ відродження держави після війни. І я впевнена: це лише початок!», – зазначила К.Скубеніч.

На заході виступали шість молодих, але вже надзвичайно досвідчених науковців: Віктор Заборовський – професор кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук; Вадим Пішта – доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права, док-

тор філософії; Наталія Король – доцентка кафедри органічної хімії, кандидатка хімічних наук; Олександра Паллаг – доцентка кафедри медико-біологічних дисциплін, кандидатка біологічних наук; Артем Погодін – доцент кафедри неорганічної хімії, кандидат хімічних наук; Ірина Шендер – викладачка кафедри технології машинобудування, докторка філософії.

Науковці розповіли про структуру проекту, оцінки експертів і пріоритетні теми. Також поділилися особистими історіями – про перші невдачі, колективну роботу, міждисциплінарність, про те, як не боятися пробувати.

Під час виступу О.Паллаг гості також узяли участь у невеликому інтерактиві «Збери команду для наукового проекту». Вони об'єдналися у команди, вигадали ідеї, розподілили ролі, запланували дослідження та дедлайни. Це активувало зал і допомогло краще зрозуміти, як формується наукова група в реальному житті.

Джулія Аль-Іная, студентка 2 курсу стоматологічного факультету, поділилася враженнями: «Було дуже цікаво й інформативно! Захід дав мені справжню мотивацію продовжувати наукову роботу. Рада, що є такі ініціативи й люди, які це організовують».

«Не планувала сюди йти – запросила подругу. Наразі я лише студентка, досвіду в науці мало. Але було цікаво дізнатися про можливості. Якщо з'явиться гарна ідея – обов'язково звернуся по допомогу», – зазначила Ксенія Кабака, студентка 2 курсу стоматологічного факультету.

Майстер-клас став точкою опори для тих, хто шукає себе в науці, хто має ідеї, але сумнівається, і хто вже готовий діяти. Великі проекти починаються з маленького кроку. А перший із них уже зроблено.

Євгенія Павлице,
студентка
відділення журналістики.

У діалозі з людьми, у розкопаній землі, на сторінках архівів і в кабінетах директорів

Навчання на факультеті історії та міжнародних відносин УжНУ – не лише підручники й аудиторії. Це – досвід, що формується в діалозі з людьми, у розкопаній землі, на сторінках архівів і в кабінетах директорів. Практики, які проходять студенти різних спеціальностей, – яскравий приклад того, як теорія набуває сенсу через дотик до реальності.

Так, студенти першого курсу за спеціальністю «Історія (СО)» проходили етнологічну практику в селі Білки (на Хустщині). Проживали в Пасторальному центрі Петра-Павла Ороса, опитували місцевих, фіксували дані в польових зошитах. «Щодня ми працювали в парах: один студент ставив запитання, інший записував. Охопили жителів Білок, Великого Раківця, Імстичова й Лукова. Нам удалося зібрати необхідні матеріали для практичної роботи», – розповідає Таїсія Либавка. Практика має й археологічний вимір. Здобувачі освіти разом із викладачами виїжджають на місця розкопок, де вивчають методи археологічного дослідження: як визначити місце розкопок, класифікувати знайдене. «Це – не просто копати. Це – учитися бачити знахідки не як уламки, а як

історію», – додає Юрій Лева.

Незабутньою стала архівно-музейна практика у Львові, до якої долучилися старшокурсники. «Ми працювали з документами, картинами, експонатами. Відвідали підземелля Домініканського собору, Личаківське кладовище, Музей історії України, палац Потоцьких. Усе це – не лише естетичне враження, а й професійний досвід», – підсумувала Надія Роуканич, студентка 4 курсу спеціальності «Історія (СО)». За словами дівчини, такі мандрівки формують професійне бачення й розвивають навички роботи з джерелами, що вкрай важливо для історика.

Представники спеціальностей «Менеджмент» і «Маркетинг» також мають змістовні практики. Наприклад, Катерина Мигалейко, другокурсниця (спеціальність «Маркетинг»), розповідає: «Ми проходили практику в «Сільпо». Директор супермаркету ознайомив нас зі структурою, принципами роботи, розповідав про акції, цінову політику, маркетингові стратегії». Своєю чергою, Неля Драч, третьокурсниця (спеціальність «Менеджмент»), мала змогу практикуватися на підприємстві ТОВ «ЕНО Меблі

Ltd»: «Це була реальна зустріч із професією менеджера. Ми дізнавалися про планування виробництва, управління персоналом, взаємодію між підрозділами. Було важливо побачити, як знання втілюються на практиці».

Про перший серйозний досвід управлінської діяльності говорить Наталія Єрем, третьокурсниця (спеціальність «Менеджмент»): «Я спостерігала за прийняттям рішень, брала участь у виконанні завдань, відчувала себе частиною команди. Це сформувало уявлення про відповідальність менеджера в реальному середовищі».

Такі практики – не просто частина навчального плану. Це – можливість спробувати себе за реальних умов, дізнатися більше про обрану професію й зрозуміти, що тобі дійсно цікаво. Саме в такі моменти народжується справжнє бажання вчитися, з'являється впевненість у власних силах.

ФІГМВ дарує студентам не лише знання, а й живі враження, нові знайомства, відкриття та перші кроки до майбутньої професії. А практика – саме той досвід, який залишається надовго.

Євгенія Павлице,
студентка
відділення журналістики.

Тихе місце гучного університету

Біля головного корпусу УжНУ з'явився куточок, якого давно чекали. Невеликий простір: кілька лавиць, коліска, зелень довкола. Але саме тут останнім часом зупиняється університетське життя... Щоб трохи видихнути.

Узагалі це – місце, де вже не починаються пари, але починаються розмови. Про сесії,

ідеї, надії, життя після диплома.

Хтось приходить сюди на хвилину – і залишається на годину. Хтось слухає музику. Хтось читає. А хтось просто мовчить. І це – теж діалог. Місце не зобов'язує розв'язувати, складати, відповідати. Тут просто можна побути.

Університет – не тільки корпуси, навчальний процес, оцін-

ки... Це – простір, де студент відчуває: про нього подумали.

УжНУ – не лише процес здобуття освіти, а середовище, яке нагадує, що ми в умовах війни живі. Не здаємося, будемо плани на майбутнє...

Олександра Станко,
студентка
відділення журналістики.

Фото Володимира Тарасюка

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1247. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 01.07.25. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій, етичне використання ШІ покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: С.Ю.Скиба.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
С.Ю.Скиба.

Коректор:
М.Б.Гарздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.